

За да оухотвориш неживата материя, не е достатъчно да ѝ гадеш дух от своя, а да откриеш нейния. И е нужно да съпреживееш мигове на духовно сливане между теб (живия човек) и онова, което смятаме за неживо. Да заживееш в една паралелна действителност, в която логиката на твоето човешко светоусещане няма никакво значение. Където категориите "добро" и "зло" имат друга стойност. Където мотивите за живот и философията на този живот са различни от тези на нашия, човешкия, въпреки че го наподобяват. И човек трябва да носи безкрайно любопитство и радост от уникалната възможност да съпреживее нещо странно, абсурдно за

нашия свят, но истинско и вътрешно логично. Да се захранва полетът на творческото въображение от вероятния живот, от духа на неживата материя и да се изживее опиянението от този полет.

И няма прегели вселената на "възможните форми на живот". И няма край радостта от безкрая на това пътуване и опознаване, и духовен контакт с тези форми. И безкрайно е щастие да споделиш тази радост с хората.

И ако все пак има край, то той е нов начало – Бог.

*Честит рожден ден на списание "КуклАрт"!
Пожелавам творческо дълголетие!*

За пясъчните кофички

Елза Лалева

Най-послед! Списание за куклен театър! Място, гето искаш да се изкажеш и да бъдеш чути. Искам! За важните неща. Чакай, чакай, какво беше казал Кундера? Нося си го на едно омачкано листче, което всяка година прехвърлям от стария тефтер в новия. "Всички ние робуваме на една закостеняла представа за това, кое е важно, кое – не е, втренчили сме тревожни погледи във ВАЖНОТО, докато в това време зад гърба ни незначителното скришом води своята партизанска борба, която подмолно променя света и рано или късно изненадващо ще се нахвърли върху ни" ("Книга за смеха и забравата").

Значи така. Искам да се изкажа, ама не за важните неща, щото си ги знам – учила съм ги, внимавам да не ги забравя и т.н. Искам да бъда чути за незначителните!

Създава се един куклен спектакъл, в идеалния случай за чудо и приказ. В неидеалния – приличен спектакъл, който започва пълноценно живота си в гаден театър. Изпълнява мисията си да радва децата и родителите, да им внушава ценни поуки, да възпитава вкус и усет за изкуството. И как не – и автор, и художник, и композитор, и режисьор са се постарали професионално. Артистите играят, та се късат, и си обичат представлението. Но с времето то поовехтява и какво става с него? Какво какво? Преражда се – в друг театър, наблизо или надалеч

(то в България надалеч има ли?). Това се нарича "пренасяне на спектакъл". Ако материалната част на сценографията още я бива, пренасянето струва малко, щото всеки "секънд хенд" си е изгоден. Ако не – пренася се "решението", т.е. екипът си взема своето, без да калкулира (може би, не знам точно) стародавността на творческите си открития. Всъщност и думата "прераждане" не е точна, за какво раждане става дума, какви ти тук родилни мъки?

В друг град, в друг театър пиесата си се поставя като нова, но решението си е старото, само гето се натъкмява според новите артисти. Те пък всеотдайно оухотворяват новото старо, самовнушавайки си, че играят по-различно. Случвало ми се е да разпознавам в някои "римейкове" приспособленията на първоначалния актьорски състав до детайли! Чувала съм пре-пренесени интонации, напомнящи ми за колеги, които вече не са сред живите...

Не ви ли напомня всичко това на детската игра с пясък, когато детето с една кофичка прави много еднакви пясъчни формички? Мисля си как е възможно да се пренесе цялата конструкция на спектакъла плюс детайлите, години след създаването му, на ново място, и то с претенцията, че това си заслужава? Агса скука (първо). И второ, нали все пак изкуството се развива – сценографията, режисурата не стоят на едно място? Актьорската реф-

лексия се изменя с времето. Публиката – също. Що за матричарница се вихри със самомнение, че върховете са достигнати и трябва да се мултиплицират? Дали не правя комплимент някому?

Имам обяснение за себе си. Това е приспаният откривателски инстинкт. Не всички откриват, но важното е да се търси. Новото заглавие, новата тема, новото решение... Е, ама това си е риск, ровене, зацикляния и просветления, бачкане, несигурност... И ЩО?

През 1980 г. в София гастролира големият чешки режисьор Йозеф Крофта. Той заедно с прочутия си колега сценограф Петр Матасек постави пиесата "Продаденият смях" по романа на Джеймс Крюс. Прекрасен, модерен спектакъл, който развихри трупата на ЦКТ (тогава) и зашемети публиката. Крофта беше поставял този текст преди, но в София гоиде със свършено друго решение (включително сценографско). Двамата с Матасек се забавляваха да интерпретират ново темата за Фауст и това забавление и необвързаност към предишното решение бе най-кристалният професионализъм, който бях срещала. Висш пилотаж! Те ли, знаменитостите, не можеха да си пренесат старата концепция, и то от чужбина (чух, че била страхотна, но в съвсем друг ключ)? Ама не – наново! И ЩО?

Та проблемът с пренасянето на спектакли е една от онези ма-

ловажности, които ерозират и олекотяват творческото битие на кукления театър. Дразнят... гразнят.

Всъщност не знам дали е маловажно, че търсаческият ентузиазъм (едно от най-сладките неща в правенето на театър) е недооценено качество в общата ни кукларска картинка. Не съм справедлива. Като се огледам, май че това е един тотален процес на профанация и повърхностност, култ към лесното...

Кой го е грижа? Само не ми казвайте, че непрестанно обновяващата се публика приема всичко като ново, току-що създадено.

Накрая, за да не звучи прекалено високопарно, ще препиша нещо от една любима книга, пък който

познае от коя, да вдигне ръка: "Ако искате да търсите нещо, трябва да му дадете име. Няма какво да му мислите. Много е възможно такова нещо да няма. Но тогава още по-добре. Ще намерите нещо съвсем друго. Освен това е възможно то само да се крие под това име, а да е нещо друго, което, без да знае, да е СПУНК."

Това е. Аз лично, докато съм в кукления театър, смятам да търся спункове, а не да правя редички от еднакви пясъчни кофички... ■

P. S. Приятелка-сценографка, след като чу изстъплението ми, ме предупреди: "Знаеш ли колко хора ще те намразят сега?"

И ЩО?

E. A.

Пърформанс на PQ 2007
PQ 2007's Performance

Из експозицията на чешките студенти
на PQ 2007
PQ 2007's Czech Student Exposition

